

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.483/2017/4.szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Budai Anikóügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve** I.rendű felperes címe szám alatti lakos (tartózkodási helye: tartózkodási hely címe) felperesnek - a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Waldmann Gábor ügyvéd) által képviselt **alperes neve, alperes székhelye** szám alatti székhelyű alperes ellen törzskönyv kiadása és jognyilatkozat pótlása iránti perében a Szegedi Törvényszék 2017. április 11. napján kelt 15.P.22.130/2016/25. sorszámú ítélete ellen az alperes által 27. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **helybenhagyja.**

Kötelezi alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 30.000,- (Harmincezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A felperes, mint kölcsönbe vevő, és az alperes jogelődje, a **alperesi jogelőd neve.** között 2008.09.08. napján szerződésszámú kölcsönszerződés jött létre, amely alapján az alperes a ... frsz.-ú Volkswagen Jetta típusú személygépkocsi felperes által történő megvásárlásához 3.100.000,- Ft kölcsönösszeget folyósított. A kölcsönszerződés „Kölcsönbe vevő nyilatkozata” cím alatti kitétele azt tartalmazza: „Alulírott Kölcsönbevevő kijelentem, hogy az egyedi szerződésben, az annak hátoldalán lévő Üzletszabályzatban (**űsz. 1.**) foglaltakat megismertem, megértettem és azokat a jelen nyilatkozat aláírásával magamra nézve kötelezőnek ismerem el. Megbízom a Hitelezőt, hogy a kölcsön összegét az Üzletszabályzatban foglalt feltételek szerint közvetlenül a Szállítónak folyósítsa”.

Az egyedi kölcsönszerződés általános szerződési feltételeit a **űsz. 1.** sz. üzletszabályzat helyébe lépő és 2008. július 1. napjával hatályos **ÜSZ.** sz. üzletszabályzat (Üsz.) tartalmazta. Az egyedi kölcsönszerződést, valamint az Üsz. minden oldalát a felperes aláírta.

Az Üsz. IV.7. pontja szerint: „A hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre a felek között létrejött opciós szerződésre alapított opciós jog, ún. zárt opció, azaz a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt. A hitelező a kölcsönszerződésből származó jogait és kötelezettségeit bármikor indokolás nélkül azonos terjedelmében harmadik félre átruházhatja, jogi biztosítékként lekötheti - amelynek során jogosult a kölcsönbe vevő adatait továbbítani - ez azonban a kölcsönbe vevő jogait nem csorbíthatja”.

A IV.8. pont szerint amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, hogy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

A VI.1. pont akként rendelkezett, hogy a kölcsönbe vevő köteles a hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a hitelező javára a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.

A VI.3. pontja szerint, amennyiben a törzskönyv bármely oknál fogva a kölcsönbe vevő birtokába kerül, köteles azt haladéktalanul a hitelező részére értékküldeményként továbbítani.

A kölcsönszerződés biztosítékeként a szerződő felek 2008.09.08. napján opciós szerződést is kötöttek, melynek 4. pontja értelmében a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását kölcsönbe vevő maradéktalanul nem teljesítette. A szerződés 6. pontja szerint pedig a szerződő felek a hitelező javára alapított vételi jog biztosítására a vételi joggal terhelt gépjármű tekintetében elidegenítési és terhelési tilalmat kötnek ki. Az opciós szerződés 7. pontja értelmében pedig a hitelező az e megállapodás szerint alapított vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbe vevő a jelen megállapodás 1. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

A szerződő felek a kölcsönszerződés biztosítására továbbá adásvételi szerződést is kötöttek 2008. szeptember 8. napján, melynek 4. pontja szerint az adásvételi szerződés a felek által történő aláírással jön létre, hatályba lépésének időpontja pedig az azt megelőző nap, amikor a kölcsönbe vevővel szemben olyan jogerős bírósági, vagy egyéb határozatot hoztak, vagy okiratot végrehajtási záradékkal láttak el, amely alapján ellene végrehajtás kezdeményezhető, illetve az azt megelőző nap, hogy a jogszabály által erre feljogosított szervek a kölcsönbe vevő ellen közvetlen végrehajtást indítanak, vagy - gazdálkodó szervezet esetén - az azt megelőző nap, amikor a kölcsönbe vevő elleni csőd- vagy felszámolási eljárás iránt benyújtott kérelmet a bíróság érkeztette.

A felperes módosított keresetében az alperes kötelezését kérte a ... frsz.-ú Volkswagen Jetta típusú személygépkocsi törzskönyve kiadására. Továbbá, hogy a bíróság ítéletével pótolja az alperesnek a bejegyzett opciós jog, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges jognyilatkozatát.

Arra hivatkozott, hogy a 2008. szeptember 8. napján kikötött opciós jog 2013. szeptember 8. napján megszűnt, figyelemmel a Ptk. 374. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó 374. § (2) bekezdésére. Az opciós szerződés 4. pontja egyértelműen kimondja, hogy a hitelező az opciós jogát a szerződés megkötésétől számított 5 éves időtartalon belül gyakorolhatja, ezért az opciós jog 5 évig áll fenn. Az opciós szerződés 7. pontja pedig arról rendelkezett, hogy a 4. pontban kikötött 5 éves időtartamon belül milyen esetekben, milyen feltételek bekövetkezése esetén kerülhet sor a vételi jog gyakorlására.

Hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés - amelynek biztosítékeként kötötték meg az opciós szerződést - általános szerződési feltételeit a **Üsz. 1.** sz. üzletszabályzat tartalmazza. Az alperes ezen üzletszabályzatot nem módosíthatta, mert az erre felhatalmazást adó XII.1. pont érvénytelensége közérdekű perben megállapításra került. Ennélfogva a **Üsz. 2.** sz. üzletszabályzat rendelkezései a peres felek esetében nem irányadóak.

A szerződéskötéskor hatályos **Üsz. 1.** számú üzletszabályzat IV.7. pontja érvénytelen, melynek indokaként hivatkozott a Szegedi Ítéltábla közérdekű perben hozott határozatára

(Pf.I.20.752/2007/3.). Utalt továbbá arra, hogy az opciós szerződés 6. pontjából következően az elidegenítési és terhelési tilalom járulékos jellegű, azt az opciós jog biztosítására kötötték ki, így annak megszűnésével az elidegenítési és terhelési tilalom megszűnt 2013. szeptember 8. napján. Az alperesnek nincs jogalapja a törzskönyv birtokban tartására. Amennyiben a törzskönyv kiadására a hitelező nem hajlandó, akkor azt az opciós jog megszűnését követően letétként őrzi. Mint letevő a törzskönyvet a Ptk. 466. § (1) bekezdése alapján már több alkalommal kérte alperestől, de az eredményre nem vezetett. Allította továbbá, hogy a biztosítéki célú adásvételi szerződés 4. pontja érvénytelen, mellyel összefüggésben hivatkozott a Szegedi Ítéltábla közérdekű perben hozott már hivatkozott ítéletére. Ezért az alperesnek nincs jogalapja a törzskönyv birtokban tartására. A jognyilatkozat pótlása iránti kereseti kérelem jogalapja körében a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 86. § (1) bekezdésére, valamint a közúti igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII.28.) Korm.r. 19. melléklete V. fejezete A. pont 10. alpontjára hivatkozott. Ezen jogszabályi rendelkezések alapján megállapítható, hogy a gépjármű-nyilvántartásba, mint hatósági nyilvántartásba bejegyzett terhek - perbeli esetben elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez - a törlés alapjául szolgáló okirat eredeti példánya szükséges. Ezt a törölni kívánt teher jogosultjának kell kiállítania akkor, ha azok már nem illetik meg. Az opciós jog megszűnése okán alperesnek 2013. szeptember 8. napját követően ki kellett volna adnia a gépjármű nyilvántartásba bejegyzett terhek törléséhez szükséges nyilatkozatot mind az opciós jog, mind az annak biztosítására szolgáló elidegenítési és terhelési tilalom vonatkozásában, melyre nem került sor.

Vitatta, hogy a törzskönyv alperes általi birtokban tartása a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka, mert a **Üsz. 1.** sz. üzletszabályzat IV.9. pontját nem lehet kiterjesztően értelmezni. Ez a szerződési kikötés csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbe vevő - az opciós jog öt éves időtartamán belül - maradéktalanul teljesíti a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét, a hitelező köteles kiadni a törzskönyvet és a korlátozó bejegyzéshez szükséges nyilatkozatokat. Nem vonható le ebből az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne az alperes magánál tartani a törzskönyvet, meg megtagadni az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges nyilatkozatot, ha e jogosultságok alapjául szolgáló opciós joga megszűnt. Kiterjesztő értelmezés mellett az Üsz. IV.9. pontja ellentétessé válna az Üsz. VI.1. pontjával.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Az egyedi kölcsönszerződés általános szerződési feltételeit helyesen a **ÜSZ.** sz. üzletszabályzat tartalmazta, mert a felperes a szerződés megkötésekor igazoltan azt ismerte meg, annak minden oldalát aláírásával ellátta. Ezért jelen perben irreleváns, hogy a **Üsz. 1.** sz. üzletszabályzatot a **Üsz. 2.** sz. üzletszabályzat felváltotta-e.

Utalt arra, hogy a biztosítéki céllal kötött opciós szerződés - önmagában a biztosítéki szándék miatt - nem színlelt (Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2008. (XII.04.) kollégiumi véleménye). A vételi jognak több fajtája is ismert a gyakorlatból, így van nyitott és zár opció. A nyitott opció lényege, hogy a jogosult vételi jogával a teljes szerződéses időtartam alatt élhet, míg zár opciónál csak az opciós szerződésben megjelölt idő alatt. Az 5 évnél hosszabb ideig tartó szerződés esetén az opciós jogra vonatkozó kikötés megfogalmazható jogszerűen ún. zárt opcióként oly módon, hogy a jogosult adott esetben csak a szerződés azonnali hatályú felmondásától számított meghatározott időn belül élhet vételi jogával (BDT2000.264.). Az Üsz. IV/7. pontja ún. zárt opciót szabályoz, így a kikötött vételi jog zárt opciónak minősül, mely miatt opciós joga nem járt le a szerződéskötéstől számított 5 év elteltével. Ezért csak abban az esetben köteles a gépjármű törzskönyvét, illetve az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges jognyilatkozatot kiadni, amennyiben a

kölcsönbevevő felperes valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. A Ptk. diszpozitív rendelkezései egyébként is lehetővé tették, hogy a szerződő felek szerződés teljesítésnek biztosítására törvényben nevesített mellékkötelezettségeken kívül más biztosítékban is megállapodjanak. A gépjármű törzskönyvének birtokban tartása nem tekinthető sem az opciós, sem az adásvételi szerződés biztosítékának, azoktól független. A fogyasztó fizetési kötelezettségének fennállása esetén a pénzügyi intézmény a törzskönyvet - mint egyetlen biztosítékot - amiatt tarthatja magánál, mert enélkül a tulajdonos a gépjárművet bármikor elidegeníthetné és ezzel elvonhatná az „ellenérték biztosítékát”. Ezt támasztja alá az Üsz. VI/3. pontja is. A törzskönyv biztosítéki célú alperesi birtokba adása mindkét félnek célszerűbb és kedvezőbb volt, mint pl. ingó zálogjog alapítása a gépjárműre.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a ... frsz.-ú Volkswagen Jetta típusú személygépkocsi törzskönyvét, valamint pótolta az alperesnek az ugyanezen rendszámú és típusú személygépjárműre bejegyzett opciós jog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom törlésére irányuló jognyilatkozatát.

Döntésének indokolásában kiemelte, hogy a törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelem elbírálásánál azt kellett megvizsgálni, hogy az alperesnek van-e érvényes joga a perbeli gépjármű törzskönyvének birtokban tartására.

A perbeli gépjármű vételárának finanszírozására kötött írásbeli szerződés biztosítékaként kötött opciós szerződéssel az alperes arra vált jogosulttá, hogy a személygépkocsit egyoldalú jognyilatkozatával megvásárolja az opciós jog gyakorlására nyitvaálló, a szerződéskötéstől számított öt éves határidőn belül (Ptk. 375. § (1), (4), 371. § (2) bekezdés. Az opciós szerződés 4. pontja megfelel a Ptk. 375. § (4) bekezdése alapján irányadó 374. § (2) bekezdésében foglaltaknak, e szerződési pont helyes értelmezése szerint az alperest maximum legfeljebb addig illeti meg a vételi jog - a szerződés aláírásától számított öt éves időtartamon belül - ameddig a vevő a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul nem teljesítette. Ezért az alperes vételi joga 2013. szeptember 8. napjával az opciós szerződés 4. pontja alapján megszűnt. Emiatt az alperesnek már nincs joga a gépjármű tulajdonjogát igazoló hatósági okmány, a törzskönyv birtoklására, azt köteles a felperesnek kiadni. Téves az az álláspont, hogy az opciós jog gyakorlására nyitva álló öt éves időtartam nem járt le annak elteltével, mert ilyen kitélt az opciós szerződés nem tartalmaz. Annak 7. pontja kizárólag az opciós jog gyakorlásának feltételeit határozza meg, a vételi jog időtartamáról és annak kezdő időpontjáról az opciós szerződés 4. pontja rendelkezik. A 4. pont egyértelműen félre nem érhető módon rögzítette, hogy az alperes az opciós szerződés aláírásától számított 5 év alatt gyakorolhatja vételi jogát, de öt éven belül is megszűnik ez a jogosultsága, a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul teljesítette (Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.085/2015/6., Pf.II.20.819/2015/4., Pf.II.21.017/2015/6.).

A felek közötti egyedi kölcsönszerződés általános szerződési feltételeit a szerződés megkötésekor hatályos Üsz. tartalmazta. Az Üsz. IV/7. pontjának jelentéstartama megegyezik az opciós szerződés 4. és 7. pontjában írtakkal és azt juttatja kifejezésre, hogy a szerződés megkötésétől számított 5 éves időtartam alatt a hitelező a vételi jogát a szerződésben megjelölt feltételek bekövetkezte esetén gyakorolhatja (Szegedi Ítéltábla Pf.II.21.017/2015/6.).

Erre tekintettel utalt arra, hogy a **Üsz. 1.** sz. üzletszabályzat IV/7. pontja megkerüli a Ptk. 375. § (4) bekezdése alapján irányadó 374. § (2) bekezdését, ezért az a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján érvénytelen. Utalt továbbá arra, hogy ezen a szerződési ponttal azonos szövegezésű volt az alperesi gépjármű hitelezési tevékenységre vonatkozó HIT/2005.06.01. sz. üzletszabályzat IV/7. pontja, melynek érvénytelenségét a közérdekű perben jogerős ítélet megállapította (BDT2008.1828.). Amennyiben a peres felek jogviszonyában az egyedi kölcsönszerződés általános szerződési feltételeit rögzítő üzletszabályzatnak a **Üsz. 1.** sz. üzletszabályzat minősülne, akkor sem lenne annak jelentősége, hogy a **Üsz. 2.** sz. üzletszabályzat V/6. pontja miként rendelkezik, miután az ez esetben

sem váltotta volna fel a peres felek jogviszonyában a **Üsz. 1.** sz. üzletszabályzatot, mert a Szegedi Ítéltábla a közérdekű perben hozott jogerős ítéletével megállapította az alperes részére a korlátozás nélküli egyoldalú módosítási jogot biztosító **Üsz. 1.** sz. üzletszabályzat XII.1. pontjának valamennyi félre kiterjedő hatályú érvénytelenségét.

Az alperes hivatkozása kapcsán utalt arra, hogy a Ptk. diszpozitív rendelkezése lehetőséget adtak arra, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának a jogát mindaddig, amíg a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. Perbeli esetben a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a gépjárműre. Az Üsz. VI/1. pontja ezzel kapcsolatban tartalmazott rendelkezést, mely szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság, melynek járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt megszűnt (Kúria Pfv.V.21.971/2015/6.).

Elfogadta a felperes okfejtését, hogy az elidegenítési és terhelési tilalmat az opciós jog biztosítására kötötték ki a felek, azaz az járulékos jellegű. Erre nézve egyértelmű rendelkezést tartalmaz az opciós szerződés 6. pontja. Ezért az opciós 2013. szeptember 8-ával történő megszűnése az elidegenítési és terhelési tilalom megszűnését is jelenti, melyből következően a felperes alappal kérhette, hogy az alperes a közhiteles gépjármű nyilvántartásba bejegyzett terhek törlését kérje. Az alperes az erre irányuló felperesi kérelmet nem teljesítette, magatartása joggal való visszaélést valósított meg, melyre tekintettel a Ptk. 5. § (2) és (3) bekezdése alapján az alperes nyilatkozatát ítéletével pótolta.

Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében az alperes kérte annak megváltoztatásával a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelem elutasítását.

Az elsőfokú bíróság a törzskönyv kiadása körében téves jogkövetkeztetéseket vont le. Kiemelte, amennyiben opciós joga a szerződés megkötésétől számított öt év elteltével lejárt, az ÜSZ1. IV/8. pontja alapján csak abban az esetben köteles a gépjármű törzskönyvét, illetve az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges jognyilatkozatokat kiadni, ha a kölcsönbe vevő felperes valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. Nem vitásan a Ptk. diszpozitív rendelkezése lehetővé tette, hogy a szerződés teljesítésének biztosítására a Ptk.-ban nevesített mellékkötelezettségeken kívül más biztosítékban is megállapodjon a felperessel. A gépjármű törzskönyvének birtokban tartása nem tekinthető sem az opciós szerződés, sem az adásvételi szerződés biztosítékának, azoktól független. Az ÜSZ. hivatkozott rendelkezéseiből egyértelműen megállapítható, hogy a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása független, önálló atipikus biztosíték. A törzskönyv átadásának a kölcsönszerződéshez kapcsolódó biztosítéki jellegét az ÜSZ. II/1e., VI/2., és VI/3. pontja is alátámasztja. Tekintettel arra, hogy a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása a szerződés teljesítéséhez kapcsolódó önálló atipikus biztosíték, a gépjármű törzskönyvének kiadása szempontjából irreleváns, hogy opciós joga a szerződés megkötésétől számított öt év elteltével lejárt-e. Hivatkozott a szerződéskötés körülményeire, arra, hogy mindkét félnek célszerűbb és kedvezőbb volt a törzskönyv biztosítékba adása, mint pl. ingó zálogjog alapítása a gépjárműre, melynek lényege volt a gyors és költséghatékony ügyintézés. A felperest nem terhelte így egyéb eljárások (ingózálogjog alapítása közjegyző előtt) többletköltsége és annak elhúzódó eljárási ideje, hanem a szerződés aláírásával egyidejűleg a törzskönyv biztosítékba adásával biztosította a kölcsönadott összeg fedezetét is azzal, hogy magánál tartja. Álláspontjának alátámasztására konkrét, eseti bírósági döntésekre hivatkozott, valamint a Kúria Pfv.V.21.971/2015. sz. felülvizsgálati eljárásban hozott eseti döntésének téves voltát is előadta. Opciós joga megnyílásának időpontja a

gépjármű törzskönyvének kiadása szempontjából jelentőséggel nem bír, és tekintettel arra, hogy felperes nem tett eleget a kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettségének, ezért jogszerűen a törzskönyv kiadását nem kérheti, az idő előtti.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérte.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kölcsönszerződés általános szerződési feltételeit a szerződéskötéskor hatályos **Üsz. 1.** számú üzletszabályzat tartalmazza.

Az Üsz. IV/7. pontja alapján a felek között atipikus megállapodás a törzskönyv visszatartása vonatkozásában nem jött létre, a VI/1. pont pedig egyértelműen úgy rendelkezik, hogy a hitelezőt a törzskönyv feletti rendelkezési jog egyértelműen az opciós jogra tekintettel illeti meg, nem a kölcsönszerződés vagy más atipikus megállapodás szerint. Az alperes a törzskönyvet az opciós jog járulékos kötelemként tartja magánál, a főkötelem megszűnésével a járulékos kötelem, azaz a törzskönyv visszatartási joga is megszűnt. Nem kötöttek olyan megállapodást, amely arra irányult volna, hogy az alperes a gépjármű tekintetében a törzskönyv birtoklásának jogát addig fenntarthatja, amíg a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségét nem teljesíti. Ilyen tartalmú megállapodás hiányában helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felek a vételi jog biztosítására kötötték ki az alperes javára az elidegenítési és terhelési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz. IV/7. pontja nem minősül önálló atipikus biztosíték jellegű megállapodásnak, annak alapján alperes nem jogosult a gépjármű törzskönyvét birtokban tartani mindaddig, amíg a szerződésből eredő valamennyi kötelezettségét nem teljesíti. Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a megállapításra is, hogy a VI/1. pont szerint a hitelezőt a törzskönyv feletti rendelkezési jog egyértelműen az opciós szerződéshez és annak biztosítására kikötött elidegenítési és terhelési tilalomra tekintettel illeti meg járulékos kötelemként, nem pedig a kölcsönszerződés vagy más atipikus megállapodás alapján. Hivatkozott a Kúria Pfv.V.21.971/2015/6. sorszámu felülvizsgálati eljárásban hozott döntésére is. A Kúria Pfv.VI.20.368/2016/7. sorszámu ítélete is álláspontjával, érvelésével egyező.

Megjegyezte, az alperes fellebbezésében olyan új tényre - okfejtésre - hivatkozott, amit az elsőfokú eljárásban nem adott elő, ezért az a Pp. 235. § (1) és (4) bekezdése alapján nem vehető figyelembe. Értelmezhetetlen a vételi jog azon alperes szerinti lehetséges megszűnési módja, miszerint a vételi jog a kölcsönszerződés teljesítésével, nem pedig a Ptk.-ban meghatározott 5 éves időtartam elteltével szűnik meg. Megjegyezte továbbá, hogy az általános szerződési feltételeket - így az opciós jogra és a törzskönyv visszatartására vonatkozóakat is - az alperes egyoldalúan határozta meg, arra ráhatása nem volt. Téves az alperes állítása, hogy ügyleti akaratok arra irányult, hogy a törzskönyv az opciós jog lejártát követően is biztosítékkul szolgáljon a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségekre. A felperesnek lehetősége lett volna ezen rendelkezést a szerződésbe beépíteni.

A fellebbezés **nem alapos.**

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a törzskönyv kiadására vonatkozó rendelkezését sérelmezte, ezért a fellebbezés korlátaira tekintettel az ítéletábra is ekörben vizsgálta felül az elsőfokú bíróság döntését.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel érintett rendelkezésével és jogi álláspontjával egyetért.

A fellebbezés kapcsán az ítéletábra az alábbiakra mutat rá.

Az ítéletábra megjegyzi, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés megkötésének időpontjára (2008.09.08.) tekintettel a felek viszonylatában az

alperes **ÜSZ.**.. számú gépjármű hitelezési tevékenységgel kapcsolatos, 2008.07.01. napján hatályba lépett üzletszabályzata alkalmazandó.

Az elsőfokú iratokból megállapíthatóan a peres felek a kölcsönszerződés biztosítására opciós szerződést kötöttek az alperes által finanszírozott gépjárműre, mely szerződés 4. pontjában rögzítették az opciós jog gyakorlásának időpontját, amely az **ÜSZ.** IV/7. pontjában foglaltakkal ellentétes. A Ptk. 205/C. § alapján az opciós szerződésben szereplő feltétel vált a szerződés részévé, ennél fogva a felek által kikötött opciós jog nem zárt opció, emiatt az opciós jog gyakorlására az alperesnek az opciós szerződés megkötésétől számított 5 évig volt lehetősége. Az is kétségteljesen megállapítható, hogy az opciós szerződés megkötésétől számított 5 év anélkül telt el, hogy az alperesi hitelező opciós jogát gyakorolta volna, ezért az opciós szerződés megszűnt.

Mindezekből kiindulva a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a törzskönyv birtokban tartása a vételi joghoz kapcsolódó járulékos vagy a kölcsönszerződés atipikus biztosítékának tekinthető-e.

A Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. Perbeli esetben azonban a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 4. pontjának helyes értelmezése szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség - biztosítására kötötték ki az alperes javára az elidegenítési és terhelési tilalmat, a vételi jog tárgyát képező perbeli gépjárműre. Az **ÜSZ.** VI/1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy a kölcsönbe vevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.

Ezen szerződési feltétel szövegezése és annak nyelvtani értelmezése is azt támasztja alá, hogy a peres felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság, amely járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt szűnik meg.

Az **ÜSZ.** IV/8. pontja az opciós szerződés 4. pontjával együttesen értelmezve csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbe vevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet és a korlátozó rendelkezések törléséhez szükséges jognyilatkozatot. Ez nem jelenti egyúttal azt is, hogy az alperesi hitelező akkor is jogosult lenne magánál tartani a törzskönyvet, vagy megtagadni az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges nyilatkozatot, ha az e jogosultságok alapjául szolgáló opciós joga megszűnt.

A Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdése szerint ugyanis a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó a Ptk. fenti rendelkezésével a pontatlan vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ebből következően, ha az alperesnek az **ÜSZ.** IV/8. pontjában írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként mindaddig magánál tartsa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, ezt a szándékát egyértelműen félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az

érintett kikötésnek azonban annak tényleges megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes által hivatkozottak szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést viszont a Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja. Mindezt figyelembe véve az ÜSZ. IV/8. pontja csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha e jogosultság alapjául szolgáló opciós joga megszűnt (Kúria Gfv.VII.30.049/2016., BH2017/13., BH2017/63., BH2017/95. számú eseti döntései).

A törzskönyv az opciós jog kikényszerítése érdekében került az alperes birtokába, az opciós jog megszűnésére tekintettel a törzskönyv birtokban tartásának joga is megszűnt, ezért azt az alperes köteles a felperesnek kiadni. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy az alperes a felperessel kötött kölcsönszerződést a felperes fizetési késedelme miatt felmondta, mert az 5 év eltelte miatt már opciós joga nincs.

A Kúria korábban már több eseti döntést hozott, melyek egyezően a vételi joghoz, valamint az elidegenítési és terhelési tilalomhoz kapcsolódó járulékos biztosítéknak minősítették a törzskönyv visszatartási jogot. A Kúria egyik döntésében sem minősítette úgy az alperesi üzletszabályzatot, hogy a régi Ptk. 205. § (1) bekezdés szerinti, konszenzuson alapuló megállapodás létrejött volna egy atipikus biztosítékadásra vonatkozóan. Ezt az álláspontját a Kúria legutóbb a Pfv.VI.20.558/2016/5. számú ítéletében ismételten kifejtette, utalva még a Pfv.I.21.202/2015/4., valamint Gfv.VII.30.031/2016/7. szám alatti ítéletekre is. Az alperes fellebbezési hivatkozásával ellentétben tehát a több, egyező precedens értékű eseti döntéssel szembemenő, egyedi üzletszabályzat értelmezésre az ítélőtábla nem látott lehetőséget. A BH2017/13. szám alatt közzétett eseti döntés tehát nem egyedi, hanem a Kúria több döntésében is megjelenő következetes, jogi álláspontot tartalmaz, így továbbra is az irányadó bírói jogértelmezést tükrözi, az alperes perbeli hatályos üzletszabályzata és a blanketta opciós szerződés visszatérően vitatott érvényességű, és értelmezésű pontjai tekintetében.

A fentiek alapján az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

Az alaptalanul fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró és írásban fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő felperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére. Az ügyvédi munkadíj összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései alapján állapította meg.

Szeged, 2017. november 16.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Béri András s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró